

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoeni; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. van Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herken, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr J. Kapteyn, IJmuiden; Dr G. Kelzer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. L. Kooie, Naaldwijk; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr S. J. Popma, Amersfoort; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Rissacuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Rotterdam; Dr J. Smellk, 's-Gravenhage; Dr H. Smilde, Groningen; Dr H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Drs M. B. v. 't Veer, Groningen; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr H. J. Westerink, Leiden; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Aan onze abonnee's. — Hoofdartikel: Verbond en geloof, IV. — Uit de Schrift: Het wachten Gods ten tijde van gericht, (Jesaja 30:18). — Literatuur en kunst: Bilderdijks Elms. — Pop, wetensch. schetsen: Wat deed Christus in zijn toeven tussen graf en hemel? IV. — Even parkeer: Recht van reactie. — Uit de historie: Guido de Brès en de bisschop van Utrecht, V. — Perschoon. — Kerknieuws.

Aan onze Abonnee's.

Tot onze zeer groote teleurstelling kunnen we dit nummer nog niet in zijn gewonen vorm geven, daar tot op dit oogenblik van onzen Redacteur geen copie ons heeft bereikt. Wij koesteren de hoop volgende week weer als gewoon te kunnen verschijnen.

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V.

HOOFDARTIKEL

Verbond en geloof.

IV.

Hoe komen wij nu als ouderlingen met deze dingen in aanraking? Op allerlei manier. Ik bedoel nu niet in de eerste plaats, dat men bij het huisbezoek klachten hoort over „eenzijdige Verbondsprediking“, of over het feit, dat „het Verbond een te groote plaats krijgt in de prediking“. Zeker dat ook. Er wordt wel eens geklaagd over „overschatting van het Verbond“ en over „overschatting van den doop“. Een enkelen keer hoort men zelfs beweren, dat op sommige kansels zou worden gepredikt, dat iedere gedoopte een geloovige is.

Nu is hier zeker veel misverstand in 't spel. Er zal in onze Gereformeerde Kerken niet één domine zijn, die beweert, dat elke gedoopte een geloovige is. Die zou dan ook zeker ingaan tegen Schrift en Belijdenis. Een andere vraag is, of men alle gedoopten „kinderen Gods“ kan noemen.

Onder het Oude Verbond worden ook de afvallige bondelingen „kinderen Gods“ genoemd. Telkens weer doet de HEERE Zijn profeten roepen tot de „afkeerde kinderen“ om zich te bekeeren. Jeremia geeft dien naam aan de afvallige bondelingen uit het Tienstammenrijk. En de profeet Ezechiël profeteert tegen de ballingen uit Juda in den Naam des HEEREN: „Gij hebt de kinderen, die gij Mij gebaard hebt genomen, en hebt ze den Moloch opgeofferd“.

Mag men onder de „nieuwe bedeeeling“ dezen term nu ook gebruiken? We lezen in het Nieuwe Testament niet, dat „bondelingen in 't algemeen“ kinderen Gods worden genoemd. Dit bewijst natuurlijk niet, dat het ongeoorloofd zou zijn. Ik meen, dat men de continuïteit van de Oude en Nieuwe bedeeeling handhavend, geen bezwaar tegen het gebruik van dezen term kan maken. Ook ons doopsformulier gaat in het gebed hiervan uit, naar het mij voorkomt. En het ligt ook zeker in de lijn van den gedachtengang bij Calvijn. Ik kan mij voorstellen, dat iemand bezwaar maakt, in verband met de rijke betekenis, die „kinderen Gods“, b.v. in Joh. 1:12 heeft, deze benaming in meer algemeen zin te gebruiken. Maar dat is geen reden, om iemand te veroordeelen, die er anders over denkt.

Men vergeet hierbij niet, dat zij, die dezen „ruimen“ term gebruiken, onderscheid maken tussen tweeërlei kinderen Gods — ten eerste algemeen zij, die de genade der belofte hebben, en in verbondsbetrekking staan tot den God des Verbonds — en in engeren zin diegenen onder hen, die van eeuwigheid verkoren zijn tot het geloof en de zaligheid. Zoo komt de rijkdom en de ernst van de verbondsverhouding sterk uit: Zakelijk zal

men het hiermee dus als Gereformeerde wel eens moeten zijn.

Ook kan men moeilijk bezwaar maken tegen de uitdrukking, dat elke gedoopte steeds „moet gelooven, dat hij Gods kind is“. Hier vindt men eenvoudig op andere wijze uitgedrukt, dat tot iederen gedoopte komt het bevel tot geloof — en immers het geloof in Christus sluit in de zekerheid van het kingschap Gods.

Wanneer ik nu dus ga spreken over de vraag, hoe wij in het huisbezoek met deze dingen in aanraking komen, wil ik het vooral hebben over symptomen, die wijzen op onderschatting van de betekenis van het Verbond. Ik denk hierbij aan allerlei individualistische en subjectivistische neigingen. Deze komen uit in gebrek aan kerkelijke besef, in sympathie voor allerlei buitenkerkelijke bewegingen als Buchmanbeweging enz., in een verkeerd inzicht in de betekenis van den kerkgang, alsof die alleen voor den individueelen geloovigen van betekenis zou zijn, in gemis aan inzicht in de betekenis van het Heilig Avondmaal, in gebrek aan geloofszerkheid, dat men dan wil verhelpen door het zoeken van allerlei subjectieve ervaringen, in een zich-niet-willen-onderwerpen aan het Woord Gods in belofte en bevel enz. In al deze verschijnselen komt uit, dat men geen oog heeft voor den rijkdom en den ernst van Gods Verbond. 't Verbond is vaak maar een klank. Bij het woord „Verbond“ denkt men aan de kleine kindertjes, die gedoopt worden, en die een beetje meer kans op de zaligheid hebben, dan andere.

Maar eigen doop geeft geen vastheid meer. Het Avondmaal wordt slechts in zeer verwijderd verband gezien met het Verbond. En de prediking wordt in het geheel niet aangemerkt als het Woord des Verbonds.

Van het bevel des geloofs wil men praktisch vaak ook niet weten. Telkens weer treft men aan een zich verschuilen achter de z.g. onmacht.

„Het geloof is toch gave Gods. Ik kan mij dit geloof toch niet geven! Ik weet toch niet, of ik wel wedergeboren ben?“ Niet het minst treft men deze redeneering aan bij jonge mensen, die men stelt voor den eisch van belijdenis des geloofs, en ouderen steunen hen daarin maar al te veel. Hiermee in verband staat een andere vraag, n.l.: „MAG ik wel gelooven, dat ik Gods kind ben?“ Om tot het antwoord op die vraag te geraken, gaat men dan na — wil men dan althans nagaan, of men kenmerken der genade in zich bevindt — men gaat zich zelf onderzoeken, of Christus reeds door Zijn Heiligen Geest in het hart heeft gewerkt, om daaruit dan tot dezen „staat“ te kunnen besluiten. Men doet dit onderzoek dan buiten de belofte des Verbonds om — men gaat dus niet uit van de welgemeende beloften Gods — maar wroet in het eigen zieleleven, om te speuren naar kenteekenen.

Dit zelfonderzoek — dit ongeloovig zelfonderzoek, dat dus zonde is, heeft niet Gods Woord van den Christus tot uitgangspunt en tot middelpunt, maar blijft zich bewegen om het eigen zieleleven.

De vraag: „ben ik wel een geloovige?“ beheerscht daar het denken. In plaats van te denken over, en te gelooven en te roemen in de genade Gods — in de goedertierenheden des HEEREN — is men steeds met zich zelf bezig. Meent men, dat dit vroom is? Men vergeet dan, dat eigenwillige godsdienst, die niet is geloovige, gehoorzame onderwerping aan Gods Woord, nooit echte vroomheid is, maar zonde. God wil gediend, geëerd en geloofd worden op Zijn Woord — naar den eisch van Zijn Verbond. 't Leven der heiligmaking is vrucht des geloofs — vrucht van het geloof in de rechtvaardiging in Christus. Gelooven betekent steeds weer — gehoorzaam luisteren naar Gods Woord — ja zeggen en doen! Daders des Woords zijn zij, die geloovig luisteren, en gehoorzaam leven in het Verbond! Zij die zoo sub-

jectivistisch spreken, Gods Verbondswoord onvoldoende achten, en van de onderwerping aan dit Woord niet willen weten, spreken wel gaarne over de zekerheid des heils, de gevoelige zekerheid — de „bevindingen“ — die het kingschap Gods bewijzen. Hebben ze die „bevindingen“, dan zijn ze gerust — bemerken ze die niet, dan worden ze onrustig. Ze hebben geen steun aan de gemeenschap des Verbonds. Hun doop zegt hun weinig of niets. Zij zoeken steeds weer de allerindividueelste indrukken en bevindingen, om daarop hun heilszekerheid te bouwen in lijnrechten strijd met Paulus, die in Romeinen VI voor de zekerheid der zaligheid verwijst naar den doop. Men leze hierbij ook wat Calvijn zegt over den doop. Trouwens ons doopsformulier geeft in dezen ook geen onzeker geluid.

Ik ga thans, omdat het anders te ver zou voeren, niet meer in op de andere, door mij genoemde verschijnselen, die trouwens ook maar zeer zijdelings op mijn onderwerp betrekking hebben.

Groningen.

A. SCHOLTENS.

UIT DE SCHRIFT

Het wachten Gods ten tijde van gericht.

En daarom zal de Heere wachten, opdat Hij u genadig zij en daarom zal Hij verhoogen worden, opdat Hij Zich over u lieden ontferme, want de Heere is een God des gericht; welgelukzalig zijn die allen, die Hem verwachten.
Jesaja 30:18.

Wij weten in deze dagen van het wachten der menschen. De verschrikking van een oorlog, die als een orkaan over ons gekomen is, houdt ons van dag tot dag bevangen. Met heel de wereld zien wij vol spanning uit, hoe de afloop zal zijn van de dingen, die zich in zoo'n verbijsterende vaart op het wereldtoneel voltrekken.

Meer dan het wachten der menschen is echter het wachten Gods. En Jesaja spreekt ons daarvan tot een bijzonderen troost in grooten nood.

Wij lezen hier in zijn profetieën hoe Israël onder de kastijdende hand Gods door moet. Het boet voor zijn vele zonden.

Maar als de profeet land en volk geteisterd ziet, blijft hij niet bij Gods oordeelen staan. Juist aan den tijd van het gericht kent hij den naderenden tijd van genade. Zoo gaat het licht schijnen in de duisternis van dezen nacht en komt hij met het verrassende evangelie: daarom zal de Heere wachten op Zijn genadebetooning.

Het merkwaardige van dit woord is, dat het een zuivere gevolgtrekking is. De profeet ziet de straf Gods over Israël en nu besluit hij daaruit, dat God straks Zijn genade zal laten zien. Het een moet op het ander volgen. Zien wij, dat God ons slaat, zoo weten wij ook, dat de tijd van helen zal aanbreken.

Dat zegt ons dus voor dezen tijd, dat wij niet moeten blijven staan bij de verschrikkingen van Gods oordeelen alleen. Als wij alles overzien wat zich in de laatste weken heeft afgespeeld, mogen wij met groote zekerheid besluiten, dat God ook wat anders geven zal dan Zijn kastijding. Want dit wordt ons door het Woord Gods gewaarborgd: op gericht volgt genade. God wacht er op om dit waar te maken.

En om nu te meer ons te sterken in dit geloof, wordt ons tevens het geheim van dit wachten Gods verklaard. Jesaja verkondigt ons, dat God een God van gericht is. Duidelijkheidshalve zouden we kunnen zeggen: een God van recht en gerechtigheid. Onze Statenvertaling heeft op meer dan één plaats Gods straffen in gericht vertaald door straffen met mate.